

Rapportage

Samenwerking openbare bibliotheken en basisscholen

In opdracht van:

Contactpersoon: Marjolein Oomes

Utrecht, maart 2013

DUO Onderwijsonderzoek
drs. Vincent van Grinsven
drs. Brigitte Mors
drs. Liesbeth van der Woud
Henk Westerik

Postbus 681
3500 AR Utrecht
030 263 1080 (t)
030 261 6944 (f)
info@duo-onderwijsonderzoek.nl
www.duo-onderwijsonderzoek.nl

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	3
2	DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK.....	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Doelstellingen.....	5
3	ONDERZOEKSOPZET.....	7
4	SAMENVATTING.....	10
4.1	Doelstellingen.....	10
4.2	Onderzoeksopzet.....	11
4.3	Samenvatting van de belangrijkste resultaten.....	12
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	16
5.1	Inleiding.....	16
5.2	Samenwerking algemeen.....	16
5.2.1	Inleiding.....	16
5.2.2	Algemene kenmerken.....	16
5.2.3	Bereik.....	17
5.2.4	Functieniveau.....	18
5.2.5	Beschikbaar budget voor samenwerking.....	19
5.3	Leesbevordering.....	21
5.3.1	Samenwerkingsgebieden.....	21
5.3.2	Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt op de samenwerkingsgebieden.....	23
5.3.3	Tevredenheid over de samenwerking op de samenwerkingsgebieden.....	26
5.3.4	Samenwerking op beleidsmatig gebied.....	29
5.3.5	Samenwerking op het gebied van collectie.....	30
5.3.6	Producten en diensten.....	34
5.3.7	Contact met basisscholen.....	36
5.4	Mediawijsheid.....	39
5.4.1	Inleiding.....	39
5.4.2	Samenwerkingsgebieden.....	39
5.4.3	Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt op de samenwerkingsgebieden.....	41
5.4.4	Producten en/of diensten.....	42

6	KENGETALLEN NAAR PROVINCIE.....	43
6.1	Inleiding	43
6.2	Gebruik en bereik.....	43
6.3	Kengetallen leesbevordering	45
6.4	Kengetallen mediawijsheid.....	47

BIJLAGEN:

Antwoorden op open vragen (in een separate rapportage).

Resultaten naar provincie (in een separate tabellenrapportage).

1 INLEIDING

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (hierna: het SIOB) coördineert in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap alle plannen die erop gericht zijn de bibliotheeksector te vernieuwen en te versterken. Het gaat hierbij niet om plannen die direct leiden tot producties en activiteiten voor het publiek, maar om plannen die ertoe leiden dat de bibliotheeksector als geheel beter functioneert. De door OCW vastgestelde stelseltaken voor het SIOB zijn:

1. (Inter)nationale promotie en vertegenwoordiging;
2. Informatie, reflectie, debat en educatie;
3. Afstemming en coördinatie;
4. Aangepast lezen voor blinden en slechtzienden.

Het SIOB werkte in de beleidsperiode 2010-2012 aan de hierboven genoemde stelseltaken met zeven programma's, onder andere met het programma 'Maatschappelijke verankering'. Om de maatschappelijke betekenis van bibliotheken te vergroten, gaat het SIOB relaties aan met diverse partijen en sectoren en versterkt het SIOB bestaande samenwerkingsverbanden, onder andere door samenwerking tussen openbare bibliotheken en basisscholen te stimuleren.

Momenteel vinden op zowel landelijk als lokaal en provinciaal niveau activiteiten plaats die gericht zijn op het doorontwikkelen en inbedden van de samenwerking van bibliotheken met educatieve instellingen voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Veel van deze activiteiten komen voort uit of hangen samen met het landelijke programma de Bibliotheek Op School, opgezet door Kunst van Lezen en het SIOB. Binnen dit programma wordt toegewerkt naar een samenhangend geheel van producten en diensten waarmee en op basis waarvan bibliotheken hun samenwerking met het onderwijs op professionele wijze vorm kunnen geven. Voor de Bibliotheek Op School is inmiddels een website gelanceerd: www.debibliotheekopschool.nl.

Tegen deze achtergrond heeft het SIOB DUO Onderwijsonderzoek gevraagd een onderzoek uit te voeren onder alle bibliotheken om inzicht te krijgen in de huidige samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid. In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek beschreven.

2 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

2.1 Inleiding

Om het producten- en dienstenaanbod van bibliotheken systematisch te kunnen evalueren, strategie en beleid te kunnen bepalen/aanpassen en kwaliteitsverbetering te realiseren is informatie wenselijk, over de opbrengsten van projecten, programma's, activiteiten, diensten en producten. Bij een dergelijke professionele aanpak is het noodzakelijk over instrumenten te beschikken teneinde het proces structureel te kunnen evalueren, verantwoorden en monitoren.

Tegen deze achtergrond heeft het SIOB ons gevraagd:

- a. een onderzoeksinstrument te ontwikkelen dat op structurele wijze voorziet in de gewenste informatie en
- b. het uitvoeren van een nulmeting met dit instrument (hierna genoemd: Jaarpeiling de Bibliotheek op school) waarmee de huidige stand van zaken omtrent de samenwerking tussen openbare bibliotheken en basisscholen kan worden gemonitord.

Deze rapportage bevat de resultaten van de nulmeting van **de Jaarpeiling de Bibliotheek op school 2012**.

2.2 Doelstellingen

De doelstellingen van het onderzoek luiden als volgt:

- *Inzicht krijgen in de mate van samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen (de groep kinderen van 4 t/m 12 jaar) op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid;*
- *Inzicht krijgen in de vormen van samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid;*
- *Inzicht krijgen in de producten en diensten die bibliotheken leveren aan basisscholen op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid;*
- *Inzicht krijgen in de tevredenheid van bibliotheken over de samenwerking met basisscholen.*

Bij het formuleren van de onderzoeksdoelstellingen zijn de pijlers en bouwstenen die in het kader van de Bibliotheek Op School¹ zijn geformuleerd, mede als uitgangspunt genomen.

De pijlers/hoofdthema's van de bibliotheek zijn:

- 1) Collectie: de bibliotheek in de school, de bibliotheek in de webshop, klassikaal lenen in vestigingen, ondersteunende themacollecties enzovoort.
- 2) Lezen: structurele aandacht voor lezen (thuis en op school), deskundigheidsbevordering voor team en ouders en losse projecten die lezen bevorderen.
- 3) Mediawijsheid: 'het actief en kritisch omgaan met media', bijvoorbeeld het zoeken van informatie op internet voor het maken van een werkstuk, het gebruik (en de risico's daarvan) van sociale media zoals Facebook, Hyves enzovoort.

Bij het meerjarig ontwikkelproces van de Bibliotheek Op School maken bibliotheek en school gebruik van 'bouwstenen'. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen bouwstenen voor de bibliotheek én de school en bouwstenen voor (alleen) de bibliotheek.

¹ Kort samengevat is de Bibliotheek Op School de aanpak waarbij basisscholen en bibliotheken samen bouwen aan een gezamenlijke visie op het meetbaar verbeteren van de prestaties op de thema's lezen en mediawijsheid.

Hierna geven wij beknopt de verschillende bouwstenen weer. In de rapportage wordt aan deze bouwstenen, voor zover daar in het onderzoek aandacht is besteed, gerefereerd.

Bouwstenen voor bibliotheek én school

Netwerk & Beleid

Bibliotheek, school en gemeente werken als netwerk aan een gedeelde visie en leggen de doelen beleidsmatig vast.

Expertise

Bibliotheek en school zetten hun expertise in om de lees- en mediaprestaties van de leerlingen te verbeteren.

Collectie

Leerlingen hebben toegang tot een actuele en gevarieerde collectie van de bibliotheek in een school (digitale of mobiele bibliotheek).

Digitaal portaal *(dit aspect werd niet in het onderzoek meegenomen)*

De school heeft toegang tot de content van het ondersteunende digitaal portaal van de bibliotheek op school.

Lees- en mediaplan

De school legt in samenwerking met de bibliotheek haar visie, doelen en het jaarprogramma vast in het lees- en mediaplan.

Activiteiten

In lesgroepen is dagelijks aandacht voor lezen en zijn er activiteiten rondom leesbevordering en mediawijsheid.

Monitor

Leerkrachten vullen de monitor in en stellen op basis van de resultaten het lees- en mediaplan bij. De monitor is *in 2012 voor het eerst* voor alle bibliotheken opengesteld.

De bouwstenen voor de bibliotheek

Logistiek

De bibliotheek regelt voor de school een professionele logistiek voor optimaal leenverkeer, online activiteiten en administratie.

Exploitatie *(dit aspect werd niet in het onderzoek meegenomen)*

De bibliotheek financiert alle diensten grotendeels uit de eigen begroting en met co-financiering van gemeenten en scholen.

Marketing & Communicatie

De bibliotheek maakt voor de marketing en communicatie gebruik van landelijk ontwikkelde modellen en uitingen.

3 ONDERZOEKSOPZET

Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle openbare basisbibliotheken van Nederland.

Vragenlijst

De vragenlijst is door DUO Onderwijsonderzoek in nauwe samenwerking met SIOB opgesteld.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek is online uitgevoerd, waarbij het veldwerk als volgt is verlopen:

- de betreffende contactpersonen ontvingen een e-mail waarmee ze werden uitgenodigd om mee te werken aan het onderzoek. In deze e-mail werd een persoonlijke link verwerkt waarmee de deelnemer de vragenlijst kon activeren.
- De vragenlijst werd online, via de browser, ingevuld.
- Via een extra link in de uitnodigingsmail kon de vragenlijst in pdf-vorm worden gedownload teneinde een goed inzicht te hebben in de vragen die werden gesteld.
- In overleg met het SIOB hebben we twee digitale reminders verstuurd aan degenen die op dat moment de online vragenlijst nog niet hadden ingevuld.

Er zijn voorzieningen getroffen zodat elke deelnemer slechts één online vragenlijst kon invullen.

De technische realisatie van het online onderzoek is door DUO Onderwijsonderzoek in eigen beheer uitgevoerd en gemanaged.

Bestand

Het bestand met bibliotheken werd door SIOB geleverd. Het bestand bevatte onder andere de naam van de bibliotheek en de e-mailadressen van één of meer contactpersonen. Het bestand werd in twee tranches geleverd: een eerste tranche van 126 adressen (ontvangen op 4 december 2012) en een tweede tranche van 45 adressen (ontvangen op 20 december 2012).

Tevoren zijn zowel de bibliotheekdirecteuren en de bekende dBos-contactpersonen gemaïld om het onderzoek aan te kondigen en onder de aandacht te brengen. De uiteindelijke link naar de vragenlijst werd gemaïld naar één contactpersoon per bibliotheek.

Respons

Het online veldwerk werd gefaseerd uitgevoerd. Een eerste tranche werd uitgezet op 6 december 2012, de tweede tranche op 21 december 2012. Op 2 januari 2013 werd een eerste reminder gestuurd naar bibliotheken uit de eerste tranche, op 8 januari werd een eerste reminder gestuurd naar de tweede tranche. Een twee reminder werd gestuurd op 14 januari 2013.

In overleg met SIOB hebben wij het veldwerk afgesloten op 21 januari 2013.

In totaal zijn 171 bibliotheken benaderd voor deelname aan het onderzoek. Daarvan hebben 112 respondenten de online vragenlijst ingevuld en 4 de vragenlijst 'op papier' ingevuld. Derhalve is er een netto respons van 116 (68%) gerealiseerd.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de respons per provincie.

Tabel 1: Responsoverzicht

	Benaderd	Respons	%
Groningen	9	5	56%
Friesland	7	3	43%
Drenthe	12	7	58%
Overijssel	25	21	84%
Gelderland	19	18	95%
Flevoland	3	2	67%
Utrecht	8	5	63%
Noord-Holland	20	13	65%
Zuid-Holland	28	14	50%
Noord-Brabant	22	14	64%
Zeeland	4	4	100%
Limburg	14	10	71%
Totaal	171	116	68%

Representativiteit

We hebben de respons op een aantal variabelen vergeleken met de populatie namelijk het gemiddeld aantal volwassen leden en het aantal inwoners.

	Respons	Non-respons	Totaal
Aantal volwassen leden	11489	13752	12320
Aantal inwoners	106234	90204	100387

We zien dat de verschillen tussen de respons en de non-respons op beide variabelen niet significant zijn. Daaruit kunnen we concluderen dat in termen van omvang van de bibliotheek de respons een goede afspiegeling is van de populatie. We kunnen evenwel niet uitsluiten dat het onderwerp - samenwerking met basisscholen - tot een zekere mate van zelfselectie kan hebben geleid waardoor er een kans bestaat dat bibliotheken die samenwerken met basisscholen eerder geneigd zijn geweest om aan het onderzoek mee te werken dan bibliotheken die niet of in geringe mate samenwerken met basisscholen.

4 SAMENVATTING

4.1 Doelstellingen

De doelstellingen van het onderzoek luiden als volgt:

- *Inzicht krijgen in de mate van samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen (de groep kinderen van 4 t/m 12 jaar) op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid;*
- *Inzicht krijgen in de vormen van samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid;*
- *Inzicht krijgen in de producten en diensten die bibliotheken leveren aan basisscholen op het gebied van leesbevordering en mediawijsheid;*
- *Inzicht krijgen in de tevredenheid van bibliotheken over de samenwerking met basisscholen.*

Bij het formuleren van de onderzoeksdoelstellingen zijn de pijlers en bouwstenen die in het kader van de Bibliotheek Op School² zijn geformuleerd, mede als uitgangspunt genomen.

Bij het meerjarig ontwikkelproces van de Bibliotheek Op School maken bibliotheek en school gebruik van 'bouwstenen'. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen bouwstenen voor de bibliotheek én de school en bouwstenen voor (alleen) de bibliotheek.

² Kort samengevat is de Bibliotheek Op School de aanpak waarbij basisscholen en bibliotheken samen bouwen aan een gezamenlijke visie op het meetbaar verbeteren van de prestaties op de thema's lezen en mediawijsheid.

4.2 Onderzoeksopzet

Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle openbare basisbibliotheken van Nederland.

Vragenlijst

De vragenlijst is door DUO Onderwijsonderzoek in nauwe samenwerking met SIOB opgesteld.

Onderzoeksmethode

Het onderzoek is online uitgevoerd.

Bestand

Het bestand met bibliotheken werd door SIOB geleverd.

Respons

In totaal zijn 171 bibliotheken benaderd voor deelname aan het onderzoek. Daarvan hebben 112 respondenten de online vragenlijst ingevuld en 4 de vragenlijst 'op papier' ingevuld. Derhalve is er een netto respons van 116 (68%) gerealiseerd.

4.3 Samenvatting van de belangrijkste resultaten

Bereik

Van de in totaal 116 bibliotheken werken er 114 (= 98%) op een of meer van de acht onderscheiden gebieden samen met basisscholen in hun werkgebied.

Uit het onderzoek komt naar voren dat bibliotheken die binnen hun werkgebied met basisscholen samenwerken, deze samenwerking hebben met circa *tweederde* van de basisscholen (69%) in hun werkgebied. Een kanttekening is hierbij evenwel op zijn plaats: het bereikcijfer is geen indicator voor de *intensiteit* van de samenwerking, dit kan per bibliotheek respectievelijk samenwerkingsvorm sterk verschillen. We hebben dit in het onderzoek niet bevraagd.

Inzet fte's voor educatie

Bijna alle bibliotheken (93%) geven aan tijd te hebben vrijgemaakt voor educatie. Gemiddeld is hiervoor 4,3 fte (op jaarbasis) vrijgemaakt. Dit maakt 27% uit van de totale bezetting (vast en tijdelijk personeel exclusief vrijwilligers). Per school (binnen het werkgebied) is gemiddeld 0,1 fte beschikbaar voor educatie.

Inzet leesconsulenten

Ruim tweederde van de bibliotheken (69%) beschikt over één of meer leesconsulenten. Gemiddeld betreft dit 2,3 leesconsulent per bibliotheek.

Opleiding van leescoördinatoren in het basisonderwijs

Bijna tweederde van de bibliotheken (61%) hebben leerkrachten opgeleid tot leescoördinator. Gemiddeld werden er per bibliotheek 21 leerkrachten opgeleid

Contacten met basisscholen

De bibliotheken die samenwerken met basisscholen op het gebied van leesbevordering doen dit met gemiddeld 39 scholen in hun werkgebied (totaal zijn er gemiddeld 56 scholen in een werkgebied). Hiervan heeft meer dan de helft (58%) samenwerking met basisscholen op het gebied van leesbevordering schriftelijk vastgelegd en opgenomen in het eigen beleidsplan van de bibliotheek.

Bij circa driekwart van de bibliotheken is het de *onderwijsspecialist* die contact onderhoudt met basisscholen, bij de helft van de bibliotheken is dit de *leesconsulent*.

De contacten bij de basisscholen vinden merendeels plaats op het niveau van *leerkracht*.

Vanuit circa een kwart van de bibliotheken is er wekelijks contact met basisscholen in het kader van de samenwerking op het gebied van leesbevordering, bij eveneens circa een kwart van de bibliotheken is er maandelijks contact met basisscholen. Voor ruim de *helft* van de bibliotheken geldt dat contacten minder frequent zijn.

Samenwerkingsgebieden

De drie gebieden waarop samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen het meest plaats vindt zijn activiteiten (89%), expertise (80%) en collectie (77%).

De helft van de bibliotheken werkt met één of meer scholen samen bij het ontwikkelen van een leesplan (48%) en ten behoeve van de monitor de Bibliotheek op school (die *in 2012 voor het eerst* voor alle bibliotheken is opengesteld).

Relatief weinig wordt er met scholen samengewerkt op het gebied van logistiek (27%), beleid (33%) en marketing en communicatie (33%).

Tevredenheid over de samenwerking op de samenwerkingsgebieden

De meeste bibliotheken zijn neutraal tot tevreden over de samenwerking ten aanzien van de verschillende gebieden (bouwstenen). Relatief het minst tevreden zijn de bibliotheken met de samenwerking met betrekking tot het leesplan (42% tevreden) en met betrekking tot de Monitor – die overigens nog betrekkelijk nieuw is – (43% tevreden).

De ontevredenheid met betrekking tot het leesplan wordt met name veroorzaakt door *tijdgebrek* aan twee kanten waardoor er (te) weinig tijd is om tot een juiste afstemming te komen.

De ontevredenheid met de monitor komt met name voort uit het feit dat het een *nieuw* instrument betreft waardoor er nog geen routine/ervaring is opgebouwd.

Bibliotheken hebben spontaan een aantal verbeterpunten genoemd ten aanzien van de samenwerking tussen de bibliotheek en de basisscholen.

- Inzet van (meer) leesconsulenten;
- Beleidsplannen beter afstemmen op leerdoelen/visies;
- Collectie (nog) toegankelijker maken;
- Communicatie verbeteren door meer structuur aan te brengen in de samenwerking en contacten te intensiveren;
- Samenwerking meer inbedden in het beleid;
- Meer tijd en geld beschikbaar stellen.

Samenwerking op beleidsmatig gebied

Van de in totaal 114 bibliotheken die hebben aangegeven dat zij op een of meer van de acht onderscheiden gebieden met basisscholen samenwerken, werken er 38 samen op beleidsmatig gebied (= 33%). Meer dan de helft van de bibliotheken (55%) die op beleidsmatig gebied samenwerken met het basisonderwijs geeft aan de samenwerking vorm te geven *door het leveren van input* aan basisscholen die hen helpt bij het opstellen van een beleidsplan voor leesbevordering.

Samenwerking op het gebied van collectie

Van de in totaal 114 bibliotheken die hebben aangegeven dat zij op een of meer van de acht onderscheiden gebieden met basisscholen samenwerken, werken er 89 samen op het gebied van collectie (= 78%).

Bij 61% van de bibliotheken die samenwerken met het basisonderwijs op het gebied van collectie staat de collectie bij de bibliotheek en voor een deel op de school/scholen.

Bij tweederde (68%) wordt 0% tot 10% van de collectie jaarlijks vervangen, bij een kwart (27%) betreft dit 11% tot 20%.

Tweevijfde (40%) van de bibliotheken houden zelf het gebruik van collecties bij. Ruim eenderde (37%) van de bibliotheken geeft aan dat (sommige) scholen het gebruik door hun leerlingen zelf registreren.

Een vijfde (19%) van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie registreren het gebruik van de collectie door leerlingen op alle scholen waarmee zij samenwerken. Bij 35% van de bibliotheken gebeurt dit op de meeste scholen waarmee zij samenwerken, bij 33% op enkele scholen.

Producten en diensten

In totaal geven 109 van de 114 bibliotheken aan producten en diensten te leveren aan basisscholen op het gebied van leesbevordering (= 96%).

We zien dat bijna tweederde (64%) van de bibliotheken op het gebied van 'advies' leerkrachten adviseert over boekengebruik over taal en lezen.

Op het gebied van 'collectie' levert een meerderheid van de bibliotheken de volgende producten/diensten: het beschikbaar stellen van themacollecties (88%), het verhuren van projectondersteunende collecties (82%) en het klassikaal lenen in een (mobiele) vestiging (80%).

Op het gebied van 'activiteiten' organiseren vrijwel alle bibliotheken activiteiten rond de nationale voorleesdagen (99%), een voorleeswedstrijd (98%) en activiteiten rond de Kinderboekenweek (97%).

Bijna driekwart van de bibliotheken (73%) organiseert workshops en/of trainingen voor leerkrachten.

Op het gebied van 'leerlingbegeleiding' leveren de bibliotheken het meest als product/dienst het stimuleren van het gebruik van de schoolbibliotheek door leerkrachten en leerlingen (44%).

Als belangrijkste 'overige dienst' komt naar voren het leveren van een bijdrage aan informatieavonden voor ouders op de basisschool (82%), gevolgd door scholingsaanbod tot leescoördinator voor leerkrachten (Open Boek, 78%) en het organiseren van leesbevorderingprogramma's (77%).

Mediawijsheid

Van alle bibliotheken werkt 79% (n=93) samen met basisscholen op het gebied van mediawijsheid.

Het vaakst werken bibliotheken samen met basisscholen op het gebied van 'activiteiten' (75%). Op de tweede plaats staat 'expertise' (54%).

Een vijfde (21%) van de bibliotheken werkt niet samen met basisscholen op het gebied van mediawijsheid.

De bibliotheken die samenwerken met basisscholen op het gebied van mediawijsheid doen dit met gemiddeld 15 scholen in hun werkgebied (voor leesbevordering bedraagt het gemiddelde 39 scholen). De helft van de bibliotheken (51%) werkt samen met minder dan 10 scholen.

We zien verder dat 89% van de bibliotheken met alle (11%) of de meeste (78%) scholen waarmee ze een samenwerkingsverband hebben samenwerkt op het gebied van een mediaplan. 80% van de bibliotheken werkt met alle (20%) of de meeste (60%) scholen samen op beleidsmatig gebied.

Op het gebied van activiteiten werkt 29% van de bibliotheken samen met alle scholen waarmee ze een samenwerkingsverband hebben op het gebied van mediawijsheid.

We zien dat driekwart (74%) van de bibliotheken op het gebied van 'mediawijsheid' klassikale instructies geeft/workshops organiseert over mediawijsheid. Tweederde (68%) van de bibliotheken heeft een professionele mediaconsulent of een mediacoach die scholen adviseert, eveneens tweederde (66%) verspreidt voorlichtingsmateriaal over mediawijsheid.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Inleiding

In deze rapportage worden de resultaten van de 0-meting van de Jaarpeiling de Bibliotheek op school 2012 beschreven. In de vragenlijst werden ook enkele open vragen gesteld. Waar relevant zijn de meest gegeven antwoorden opgenomen in de rapportage. Voor een volledig overzicht van alle antwoorden op de open vragen verwijzen wij naar de bijlage.

5.2 Samenwerking algemeen

5.2.1 Inleiding

In deze paragraaf worden de resultaten weergegeven ten aanzien van enkele algemene kenmerken betreffende de samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen.

5.2.2 Algemene kenmerken

In de onderstaande tabel zijn deze kenmerken samengevat opgenomen. We hebben geconstateerd dat de bandbreedte van de waarnemingen vrij groot is. Om die reden is onderscheid gemaakt tussen het totaal (alle bibliotheken die aan het onderzoek hebben meegewerkt) en de G4 (de bibliotheken van de steden Utrecht, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag).

Tabel 2: Algemene kenmerken

	Totaal	G4
Het aandeel bibliotheken dat tijd heeft vrijgemaakt voor educatie	93%	100%
Gemiddeld aantal fte's per jaar vrijgemaakt voor educatie	4,3	14,1
% van het totaal aantal fte (educatie) dat jaarlijks wordt ingezet voor samenwerking met basisscholen	59%	73%
Gemiddeld aantal fte's beschikbaar <u>per school</u> waarmee wordt samengewerkt	0,11 fte	0,12 fte
Gemiddeld aantal uur beschikbaar <u>per school</u> waarmee wordt samengewerkt	4 uur	4 uur
Het aandeel bibliotheken met een leesconsulent	69%	100%
Gemiddeld aantal leesconsulenten in de bibliotheek	3,5	10,3
Gemiddeld aantal fte's leesconsulenten in de bibliotheek	2,3	10,3
% educatie fte's (op basis van de bezetting vast en tijdelijk personeel exclusief vrijwilligers)	27%	28%
Het aandeel bibliotheken dat samenwerkt met scholen die leerkrachten hebben opgeleid tot leescoördinator	61%	100%
Gemiddeld aantal leerkrachten per bibliotheek dat is opgeleid tot leescoördinator	21	53

5.2.3 Bereik

Het bereik van bibliotheken hebben wij gedefinieerd als “het aandeel van de basisscholen binnen het werkgebied van de bibliotheek waarmee de bibliotheek samenwerkt”.

We hebben daartoe gebruik gemaakt van de volgende vragen die we de bibliotheken hebben voorgelegd:

- het aantal scholen waarmee zij samenwerken;
- de gemeente(n) die binnen het werkgebied van de bibliotheek vallen.

Wij hebben vervolgens aan de hand van onze database Basisscholen in Nederland voor elk van de *gemeenten* die binnen het werkgebied van een bibliotheek vallen het aantal schoollocaties bepaald en het aantal leerlingen (groep 1 t/m 8).

Deze gegevens werden vervolgens per bibliotheek gesommeerd.

Het bereik werd vervolgens berekend door het door de bibliotheken opgegeven aantal scholen waarmee zij samenwerken te delen op het berekende aantal scholen binnen hun werkgebied.

Hoewel de bovengeschetste rekenmethode correct is, dienen de resultaten van de berekening met voorzichtigheid te worden gehanteerd. Wij zien dat bij sommige bibliotheken de opgave van het aantal scholen waarmee wordt samengewerkt het aantal scholen binnen het werkgebied (op basis van de opgegeven gemeenten) overstijgt. In die gevallen hebben we voor die bibliotheek het bereik op 100% gezet.

Een overzicht van de bereikscijfers (het aandeel van de scholen waarmee bibliotheken binnen hun werkgebied samenwerken) per provincie is weergegeven in onderstaande tabel

Tabel 3: Bereik per provincie

Provincies	Bereik
Groningen	45%
Friesland	51%
Drenthe	65%
Overijssel	71%
Gelderland	67%
Flevoland	100%
Utrecht	74%
Noord-Holland	74%
Zuid-Holland	79%
Noord-Brabant	67%
Zeeland	60%
Limburg	64%
Totaal	69%

Voor het totaal komen wij via voorgaande berekening uit op een bereik van 69%. We zien dat de bibliotheken in de noordelijk provincies qua bereik wat achterblijven.

Er is ook een alternatieve wijze om het totaalbereik te benaderen:

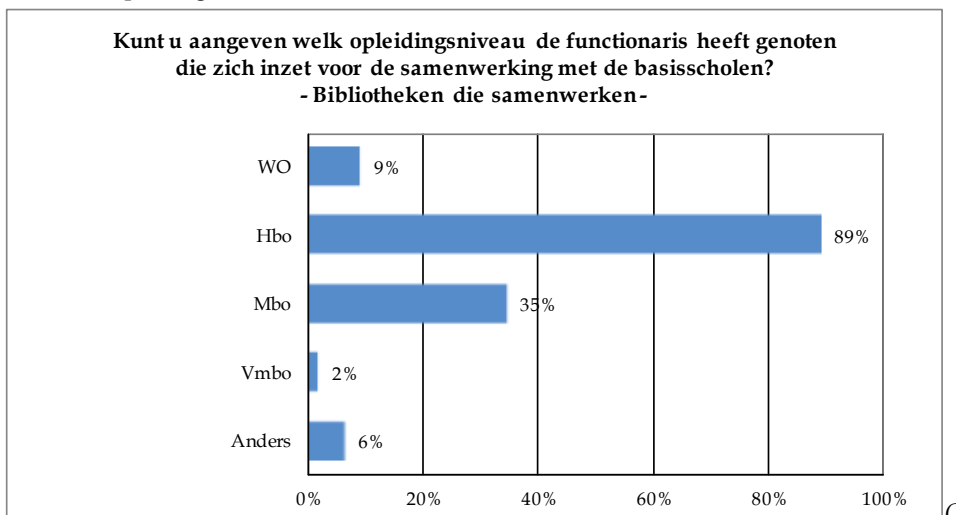
In totaal werken de bibliotheken, die aan het onderzoek hebben meegewerkt, voor leesbevordering samen met circa 4.200 scholen. Extrapoleren wij dit op het totaal aantal bibliotheken dan komen wij uit op $100\%/68\%$ (respons) $\times 4.200 = 6.200$ scholen. Uitgaande van een populatie van circa 7.700 basisschoollocaties ligt het bereik op circa 81%. Het bereik ligt hiermee tussen de 69% (lage schatting) en 81% (hoge schatting). Waar wij resultaten hebben geprojecteerd naar de populatie zijn wij uitgegaan van een bereik van 69%.

Een kanttekening is hierbij evenwel op zijn plaats. Het bereikcijfer geeft aan dat de bibliotheken gemiddeld met *tweederde* van de scholen binnen het werkgebied op één of meer gebieden samenwerken. Dit cijfer zegt evenwel niets over de *intensiteit* van de samenwerking, dit kan per bibliotheek respectievelijk samenwerkingsvorm sterk verschillen. We hebben dit in het onderzoek niet bevraagd.

5.2.4 Functionieniveau

Bij 89% van de bibliotheken heeft de functionaris die zich inzet voor de samenwerking met basisscholen een hbo-opleidingsniveau. Ruim eenderde (35%) van de bibliotheken geeft aan dat het gaat om een functionaris met een opleiding op mbo-niveau.

Grafiek 1: Opleidingsniveau

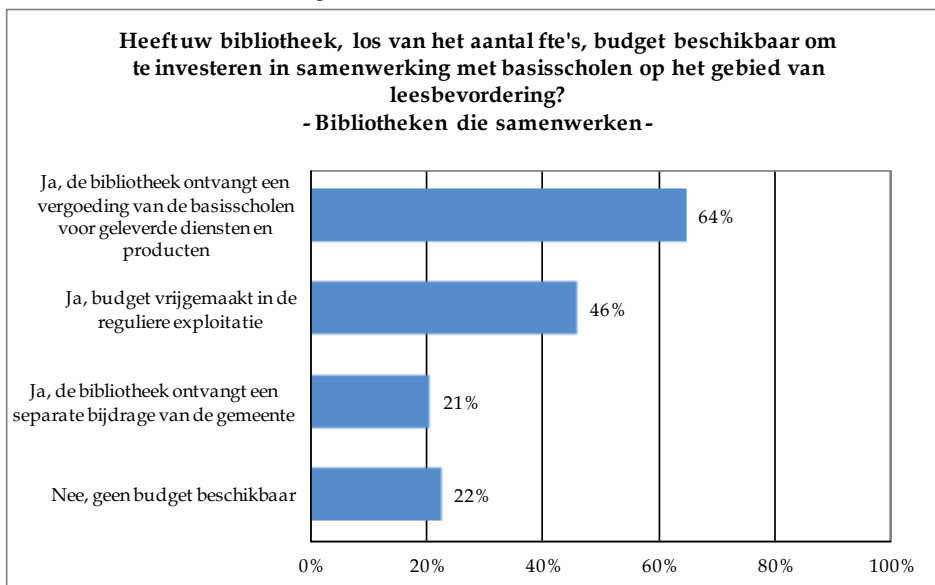

5.2.5 Beschikbaar budget voor samenwerking

We hebben de bibliotheken gevraagd of er, los van het aantal fte's, budget beschikbaar is om te investeren in de samenwerking met basisscholen op het gebied van leesbevordering. En zo ja, waar dit budget vandaan komt (er kon meer dan een antwoord worden gegeven).

Van de bibliotheken ontvangt 64% een vergoeding van de basisscholen voor de geleverde diensten en producten. Bijna de helft (46%) heeft budget vrijgemaakt in de reguliere exploitatie. Een vijfde (21%) ontvangt een separate bijdrage van de gemeente. Bij eveneens een vijfde (22%) is geen budget beschikbaar.

Grafiek 2: Beschikbaarheid budget

Afhankelijk van de wijze waarop bibliotheken budget ontvangen hebben wij gevraagd aan te geven welke bedragen zij jaarlijks ontvangen.

In onderstaande tabel zijn de bedragen weergegeven in gemiddelde waarden. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen het totaal (alle bibliotheken die aan het onderzoek hebben meegewerkt) en de G4 (de bibliotheken van de steden Utrecht, Rotterdam, Amsterdam en Den Haag).

Tabel 4: Beschikbaar gesteld budget

	Gemiddeld	G4
Bibliotheken die budget hebben vrijgemaakt in de reguliere exploitatie (n=37)	€ 93.397 Per jaar	€ 1.410.000 Per jaar
Bibliotheken die een separate bijdrage ontvangen van de gemeente (n=15)	€ 38.933 Per jaar	€ 70.000 Per jaar
Aantal gemeenten waarvan bibliotheken een bijdrage ontvangen (n=22)	1,3	1,0
Bibliotheken die een vergoeding ontvangen van basisscholen voor geleverde diensten en producten: bedrag per leerling (n=27)	€ 4,88 Per leerling per jaar	€ 5,50 Per leerling per jaar
Bibliotheken die een vergoeding ontvangen van basisscholen voor geleverde diensten en producten: bedrag per school (n=7)	€ 207 Per school per jaar	Geen opgave
Bibliotheken die een vergoeding ontvangen van basisscholen voor geleverde diensten en producten: bedrag van alle scholen tezamen (n=19)	€ 17.555 Tezamen per jaar	Geen opgave

5.3 Leesbevordering

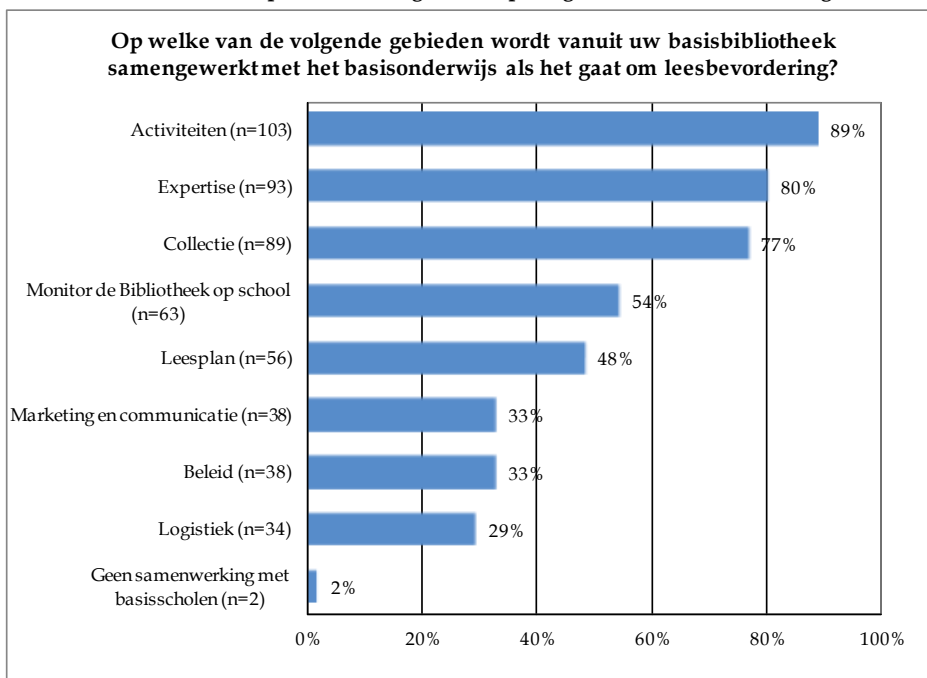
5.3.1 Samenwerkingsgebieden

In deze paragraaf beschrijven we de resultaten ten aanzien van acht onderscheiden gebieden waarop bibliotheken en basisscholen samenwerken als het gaat om leesbevordering.

Van de in totaal 116 bibliotheken werken 114 (= 98%) op een of meer van de acht onderscheiden gebieden samen met basisscholen in hun werkgebied. De drie gebieden waarop samenwerking tussen bibliotheken en basisscholen het meest plaats vindt zijn activiteiten (89%), expertise (80%) en collectie (77%).

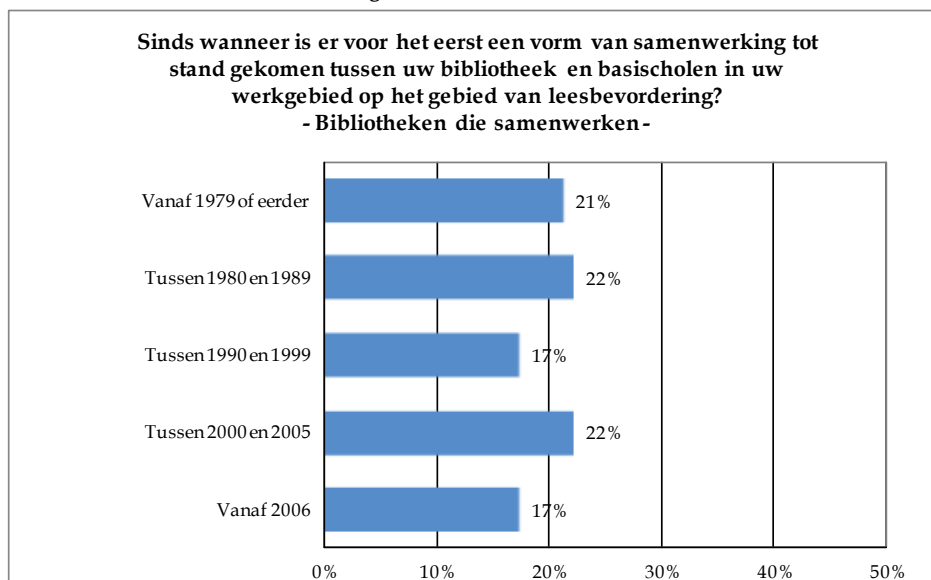
Van de scholen die *niet* (n=2) met het basisonderwijs samenwerken op het gebied van leesbevordering geeft er één aan dat dit waarschijnlijk binnen nu en twee jaar wel zal gaan plaatsvinden en de ander geeft aan dat dit waarschijnlijk niet het geval zal zijn.

Grafiek 3: Gebieden waarop wordt samengewerkt op het gebied van leesbevordering

De bibliotheken die samenwerken met basisscholen op het gebied van leesbevordering doen dit gemiddeld 22 jaar. Bij een vijfde van de bibliotheken is sprake van samenwerking die dateert van 1979 of eerder, voor 17% is de samenwerking vanaf 2006 tot stand gekomen.

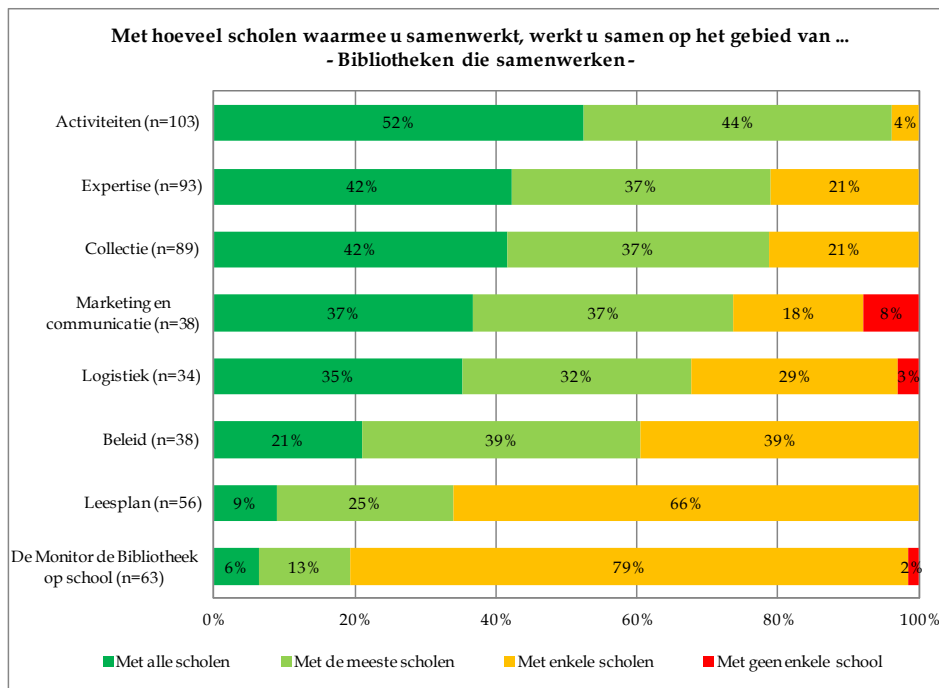
Grafiek 4: Periode start samenwerking

5.3.2 Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt op de samenwerkingsgebieden

Op het gebied van activiteiten werken de meeste bibliotheken (96%) samen met alle (52%) of de meeste scholen (44%) met wie ze een samenwerkingsverband hebben op het gebied van leesbevordering. Op de tweede plaats staan de gebieden expertise en collectie (beide 79%).

Grafiek 5: Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt per activiteit

Op basis van voorgaande resultaten hebben we een globale schatting gemaakt van het aantal scholen waarmee op elk van de terreinen wordt samengewerkt.

De berekening werd als volgt uitgevoerd:

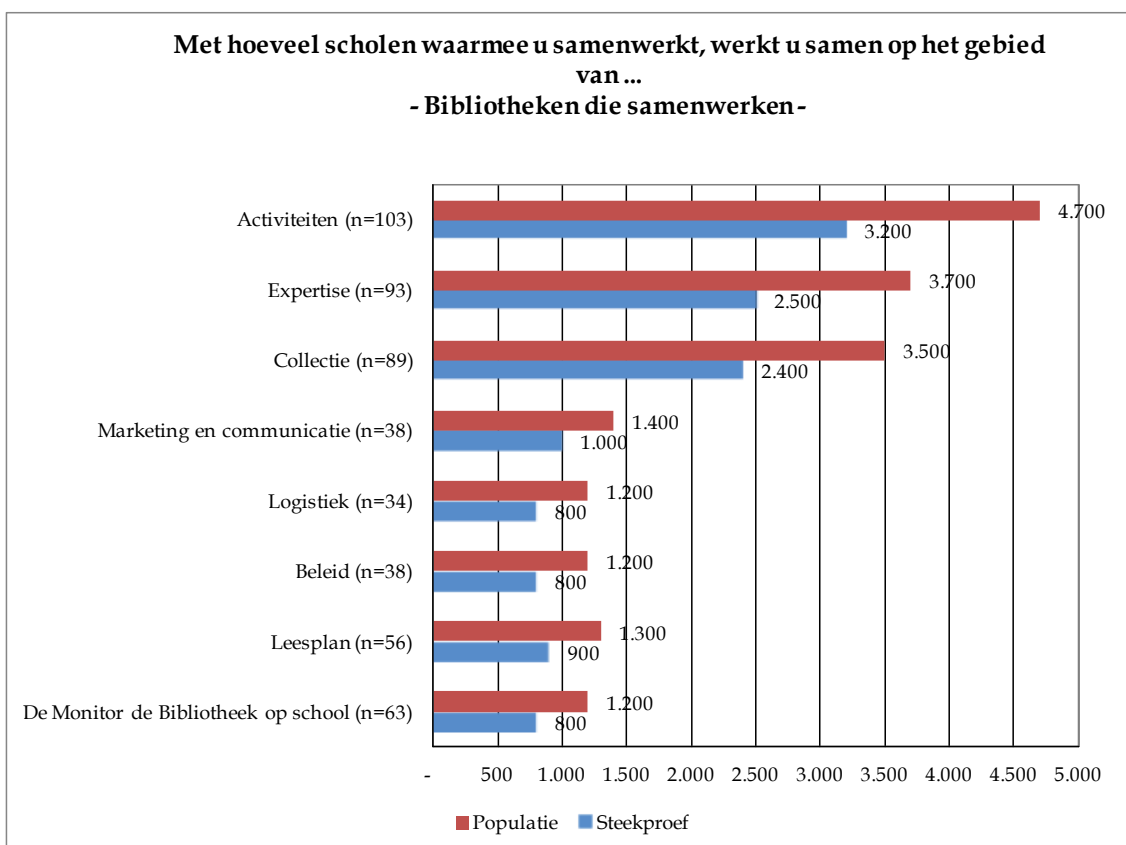
1) we hebben aan de antwoordcategorieën van de vraag naar het aantal scholen waarmee wordt samengewerkt de volgende weegfactoren toegekend:

Met alle scholen: factor 1,0
Met de meeste scholen: factor 0,75
Met enkele scholen: factor 0,25
Met geen enkele school: factor 0

2) We hebben een projectie gemaakt op basis van:

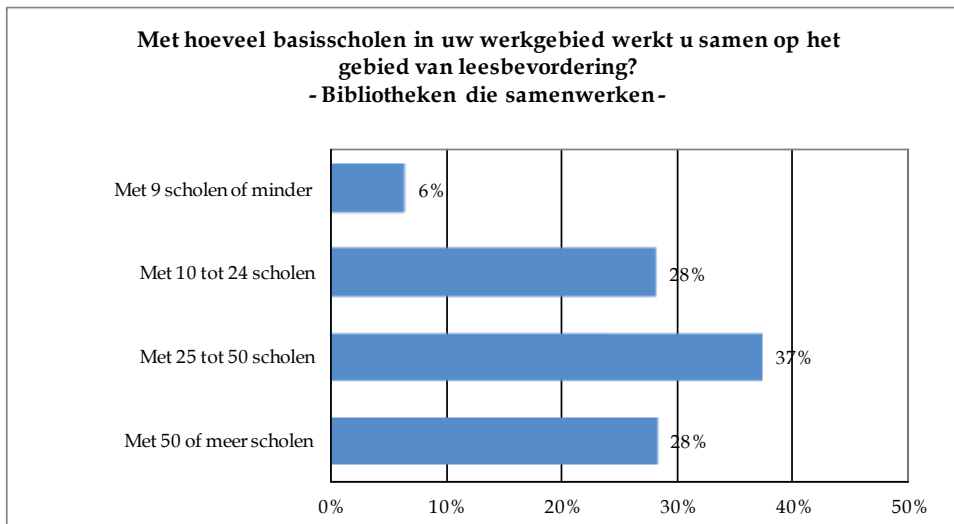
alle scholen waarmee de responderende bibliotheken contacten onderhouden (steekproef)
een projectie op basis van de populatie basisscholen (populatie).

Op basis van voorgaande uitgangspunten komen we tot een schatting van het aantal scholen waarmee bibliotheken voor elk van de 'bouwstenen' samenwerken.

De bibliotheken die samenwerken met basisscholen op het gebied van leesbevordering doen dit met gemiddeld 39 scholen in hun werkgebied (totaal zijn er gemiddeld 56 scholen in een werkgebied). Een minderheid (6%) werkt samen met minder dan 10 scholen.

Grafiek 6: Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt

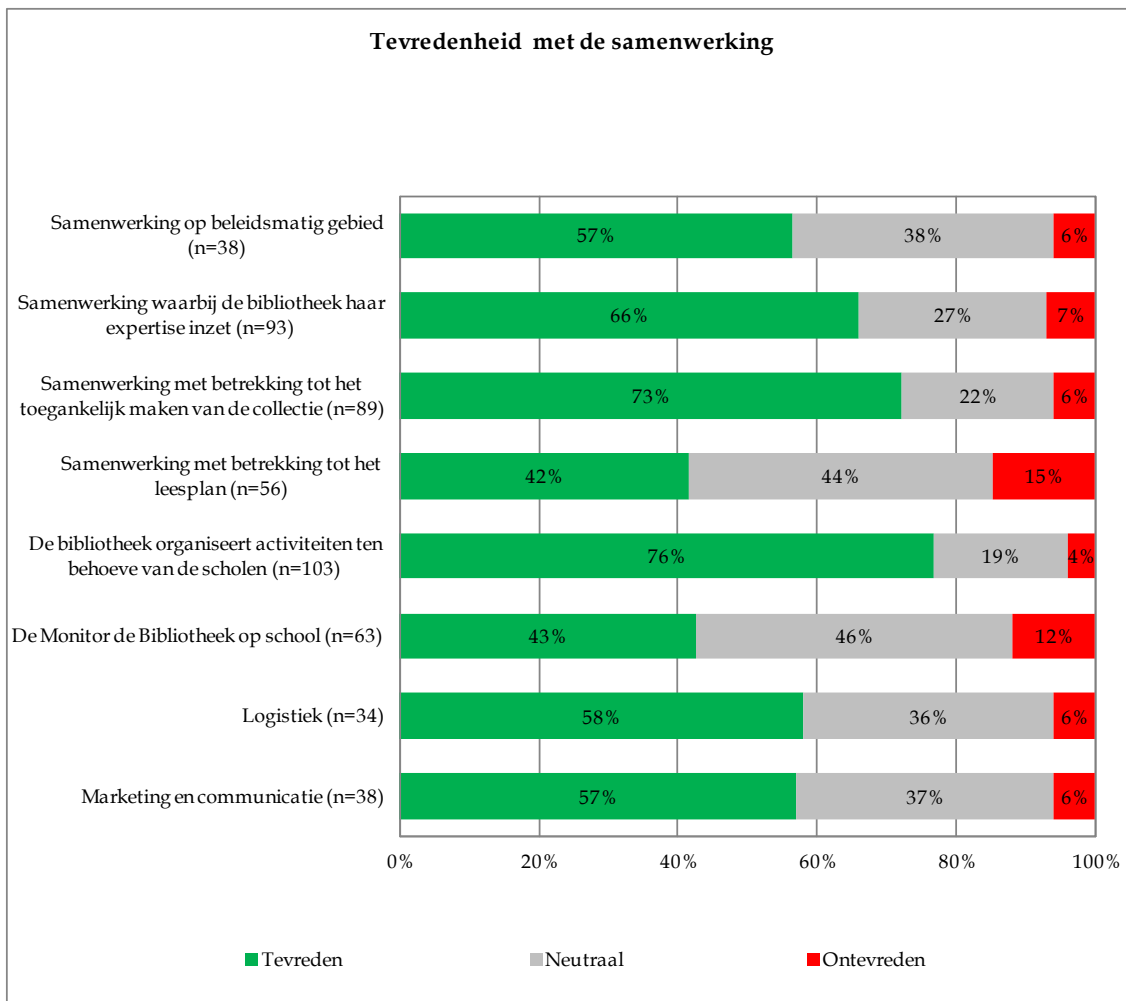

5.3.3 Tevredenheid over de samenwerking op de samenwerkingsgebieden

Voor elke van de gebieden waarop de bibliotheken samenwerken hebben wij gevraagd in welke mate zij tevreden zijn over de samenwerking.

Relatief het minst tevreden zijn de bibliotheken met de samenwerking met betrekking tot het leesplan (42% tevreden) en met betrekking tot de Monitor (43% tevreden).

Grafiek 7: Tevredenheid met de samenwerking

We hebben gevraagd waarom de bibliotheken niet tevreden zijn over de samenwerking op de diverse gebieden. Per gebied worden hieronder de belangrijkste redenen genoemd. Tussen haakjes staat het deel van de medewerkers dat een of meer redenen heeft gegeven.

Beleid (42%, n=16 bibliotheken)

- Ontbreken financiële middelen;
- Ontbreken tijd;
- Structurele aandacht aan geven.

Expertise (33%, n=30)

- De vraag vanuit scholen is gering;
- Het is een moeizame weg.

Collectie (25%, n=22)

- De samenwerking is te weinig structureel, niet intensief genoeg;
- Scholen hebben moeite vrijwilligers te vinden;
- Bewerkelijk uitleningsstelsel.

Leesplan (52%, n=29)

- Tijdgebrek aan de kant van de school;
- Tijdgebrek aan de kant van de bibliotheek;
- Te weinig afstemming tussen partijen;
- Leesplan is in de 'opstartfase' (heeft tijd nodig).

Activiteiten (22%, n=22)

- Afname van activiteiten door scholen loopt terug;
- Ongestructureerde samenwerking;
- Te weinig tijd en geld.

De Monitor de Bibliotheek op school (47%, n=29)

- Is net gestart / moet nog uitgerold worden;
- Is erg bewerkelijk.

Logistiek (38%, n=13)

- Te weinig routine.

Marketing en communicatie (37%, n=14)

- De gegeven antwoorden zijn divers.

Aanvullend hebben we de bibliotheken gevraagd wat er verbeterd zou kunnen worden aan de samenwerking tussen de bibliotheek en de basisscholen. Van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van leesbevordering maakt 82% (n=94) één of meer opmerkingen. De belangrijkste zaken die worden genoemd, zijn:

- Inzet van leesconsulenten;
- Beleidsplannen beter afstemmen op leerdoelen/ visies;
- Collectie toegankelijker maken;
- Communicatie verbeteren (intensiever, structureler);
- Samenwerking meer inbedden;
- Meer tijd en geld beschikbaar stellen.

5.3.4 Samenwerking op beleidsmatig gebied

Van de in totaal 114 bibliotheken die hebben aangegeven dat zij op een of meer van de acht onderscheiden gebieden met basisscholen samenwerken, werken er 38 samen op beleidsmatig gebied (= 33%). De resultaten in deze paragraaf hebben betrekking op 38 bibliotheken (= 22% van alle bibliotheken).

Meer dan de helft van de bibliotheken (55%) die op beleidsmatig gebied samenwerken met het basisonderwijs geeft aan de samenwerking vorm te geven door het leveren van input aan basisscholen die hen helpt bij het opstellen van een beleidsplan voor leesbevordering. Meer dan een kwart (29%) geeft aan de samenwerking op een andere manier vorm te geven. De in dit kader genoemde samenwerkingsvormen zijn divers van aard.

Grafiek 8: Wijze waarop de samenwerking op beleidsmatig gebied wordt vormgegeven

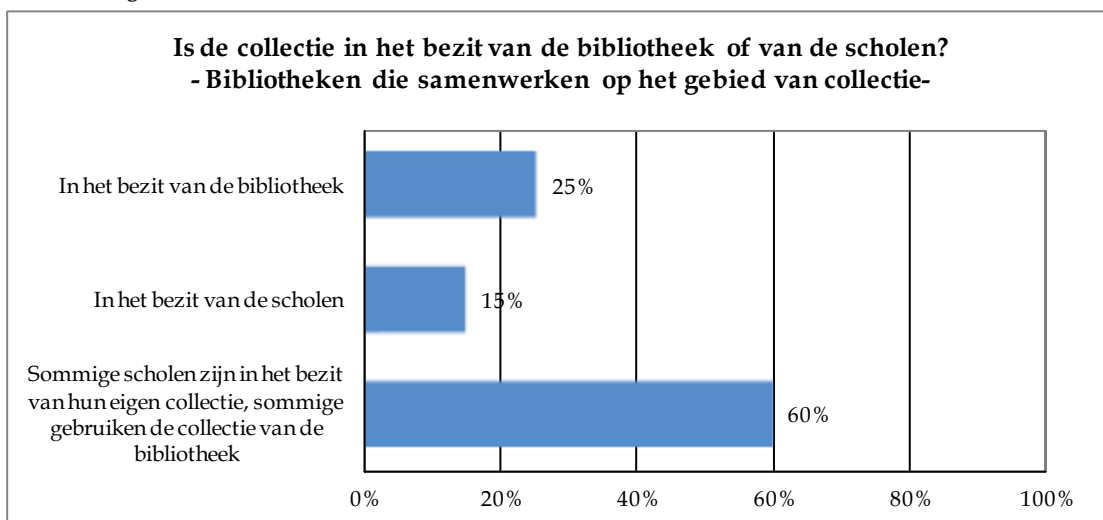
5.3.5 Samenwerking op het gebied van collectie

Van de in totaal 114 bibliotheken die hebben aangegeven dat zij op een of meer van de acht onderscheiden gebieden met basisscholen samenwerken, werken er 89 samen op het gebied van collectie (= 78%). De resultaten in deze paragraaf hebben betrekking op 89 bibliotheken (= 52% van alle bibliotheken).

Aan de bibliotheken die samenwerken met basisscholen op het gebied van collectie, hebben we een aantal verdiepende vragen voorgelegd. De resultaten beschrijven we in deze paragraaf.

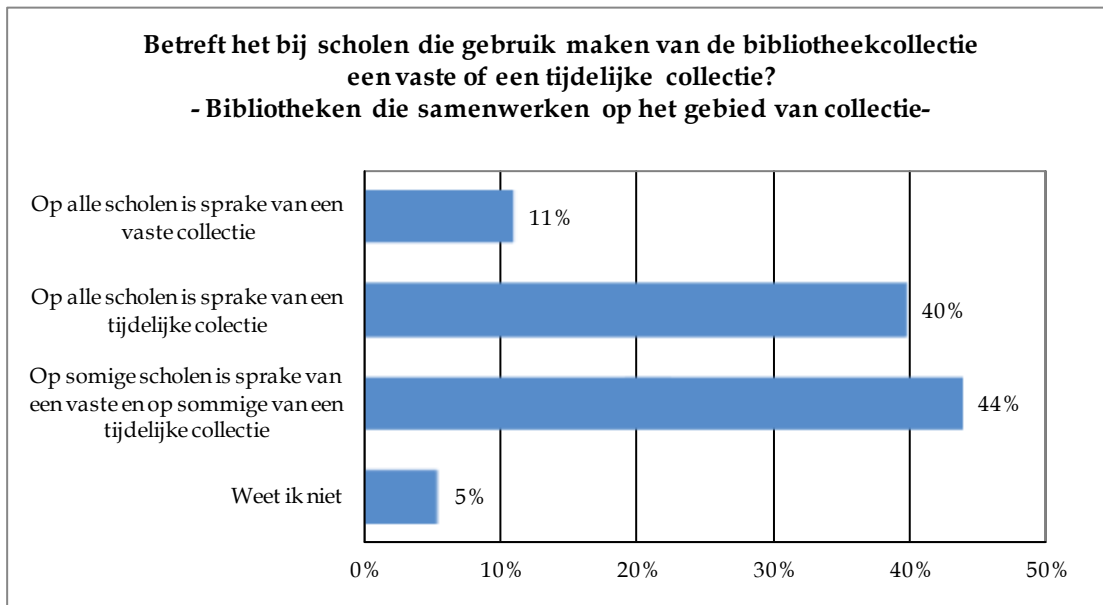
Drievijfde (60%) van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie geven aan dat sommige scholen waarmee ze samenwerken in het bezit zijn van hun eigen collectie en dat sommige scholen de collectie van de bibliotheek gebruiken.

Grafiek 9: Eigenaar collectie

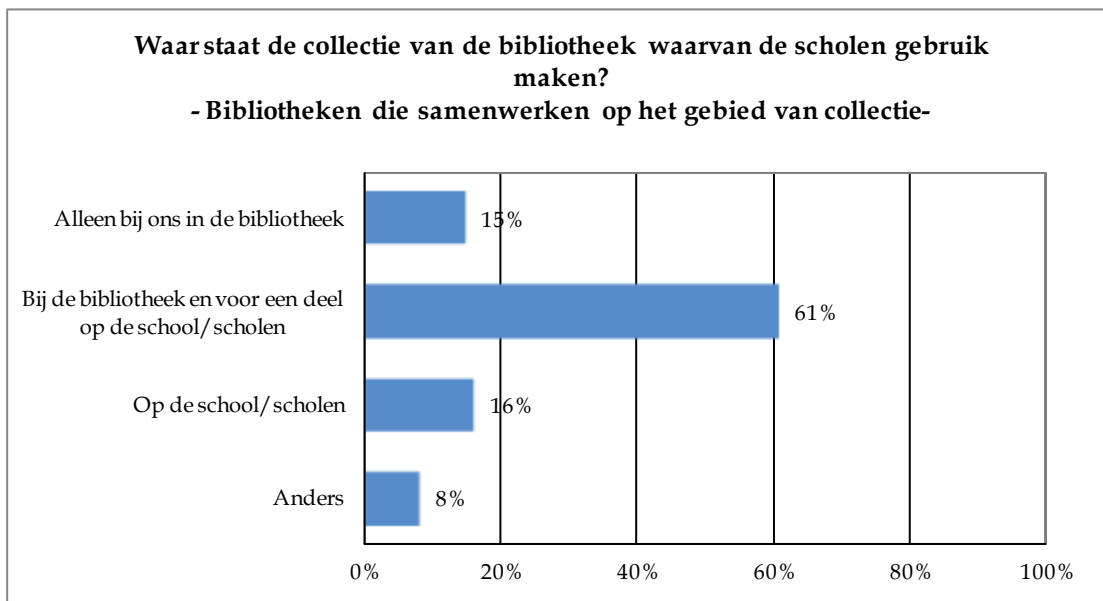
Bij tweevijfde van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie maken scholen gebruik van een tijdelijke collectie (40%) en bij iets meer dan tweevijfde van de bibliotheken (44%) gebruiken sommige scholen een vaste en sommige scholen een tijdelijke collectie.

Grafiek 10: Type collectie

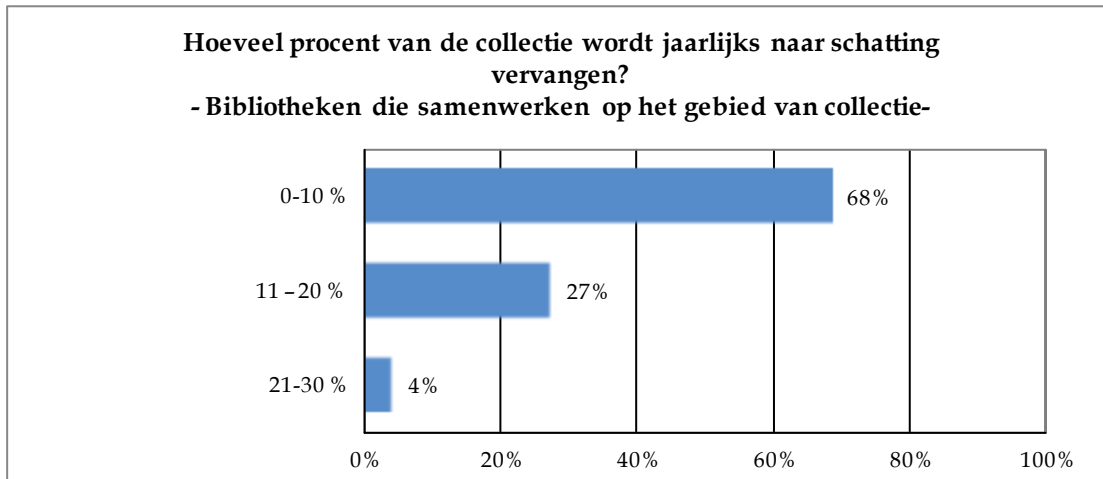
Bij 61% van de bibliotheken die samenwerken met het basisonderwijs op het gebied van collectie staat de collectie bij de bibliotheek en voor een deel op de school/scholen.

Grafiek 11: Locatie collectie

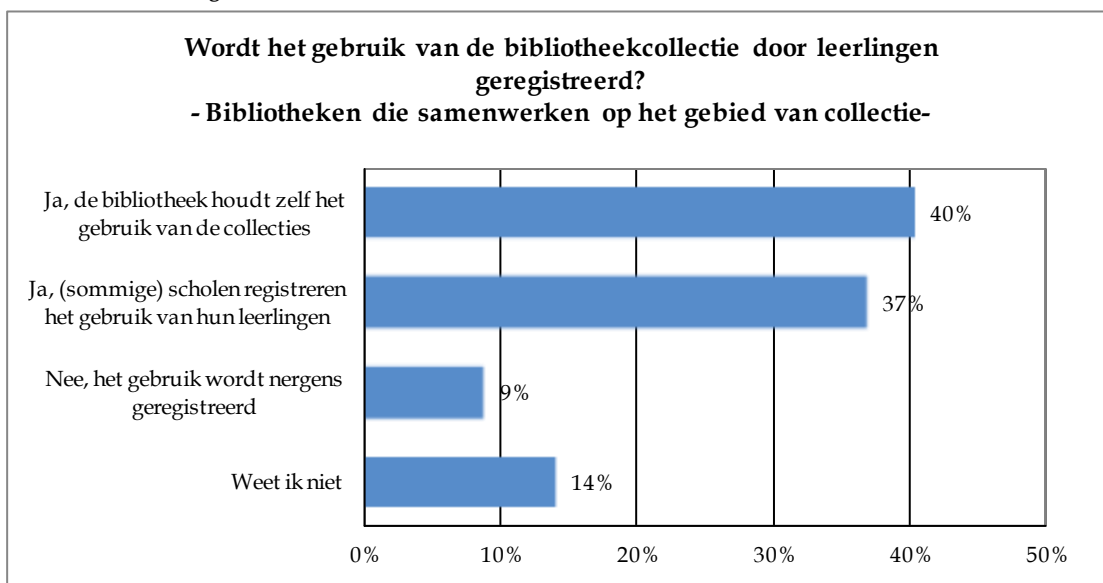
Bij tweederde (68%) van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie wordt 0% tot 10% van de collectie jaarlijks vervangen, bij een kwart (27%) betreft dit 11% tot 20%.

Grafiek 12: Vervanging collectie

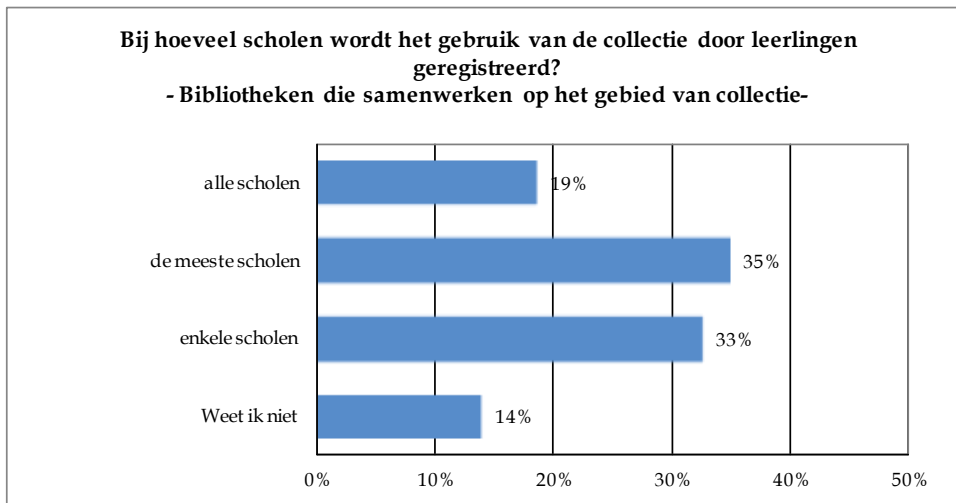
Tweevijfde (40%) van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie houden zelf het gebruik van collecties bij. Ruim eenderde (37%) van de bibliotheken geeft aan dat (sommige) scholen het gebruik van hun leerlingen zelf registreren.

Grafiek 13: Uitleenregistratie

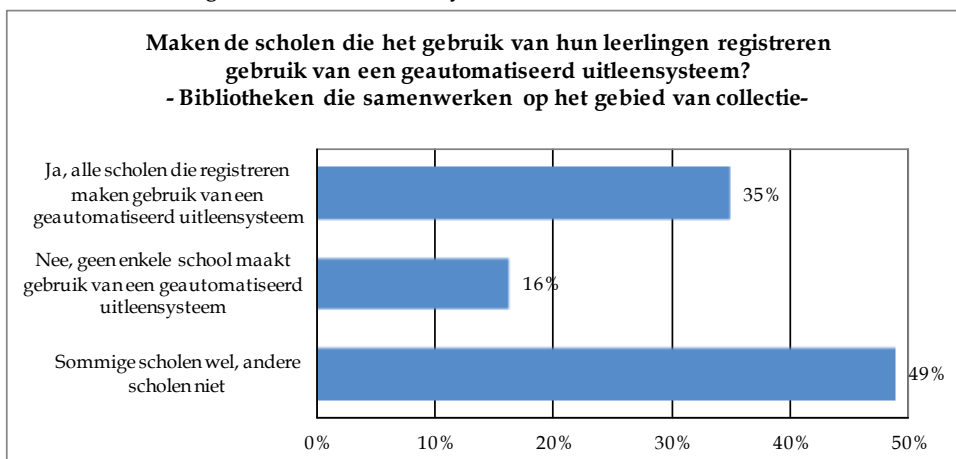
Een vijfde (19%) van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie registreert het gebruik van de collectie door leerlingen op alle scholen. Bij 35% van de bibliotheken gebeurt dit op de meeste scholen waarmee zij samenwerken, bij 33% op enkele scholen.

Grafiek 14: Uitleenregistratie

De helft (49%) van de bibliotheken die samenwerken op het gebied van collectie geeft aan dat sommige scholen die gebruik maken van een geautomatiseerd uitleensysteem en andere scholen niet. Bij 35% van de bibliotheken maken alle scholen waarmee ze samenwerken en die registreren gebruik van een geautomatiseerd uitleensysteem.

Grafiek 15: Gebruik geautomatiseerd uitleensysteem

5.3.6 Producten en diensten

We hebben de bibliotheken gevraagd welke producten en diensten ze leveren aan basisscholen op het gebied van leesbevordering. De producten en diensten zijn ingedeeld in vijf aandachtsgebieden: advies, collectie, activiteiten, leerlingbegeleiding en overige diensten.

In totaal geven 109 van de 114 bibliotheken aan producten en diensten te leveren aan basisscholen op het gebied van leesbevordering (= 96%). De resultaten in deze paragraaf hebben betrekking op 109 bibliotheken (= 64% van alle bibliotheken).

In de tabel op de volgende pagina zijn de resultaten opgenomen.

We zien dat bijna tweederde (64%) van de bibliotheken op het gebied van 'advies' leerkrachten adviseert over boekengebruik bij taal en lezen.

Op het gebied van 'collectie' levert een meerderheid van de bibliotheken de volgende producten/diensten: het beschikbaar stellen van themacollecties (88%), het verhuren van projectondersteunende collecties (82%) en het klassikaal lenen in een (mobiele) vestiging (80%).

Op het gebied van 'activiteiten' organiseren vrijwel alle bibliotheken activiteiten rond de nationale voorleesdagen (99%), een voorleeswedstrijd (98%) en activiteiten rond de Kinderboekenweek (97%). Bijna driekwart (73%) organiseert workshops en/of trainingen voor leerkrachten.

Op het gebied van 'leerlingbegeleiding' leveren de bibliotheken het meest als product/dienst het stimuleren van het gebruik van de schoolbibliotheek door leerkrachten en leerlingen (44%).

Als belangrijkste 'overige dienst' komt naar voren het leveren van een bijdrage aan informatieavonden voor ouders op de basisschool (82%), gevolgd door scholingsaanbod tot leescoördinator voor leerkrachten (Open Boek, 78%) en het organiseren van leesbevorderingprogramma's (77%).

Tabel 5: Aangeboden producten en diensten op het gebied van leesbevordering

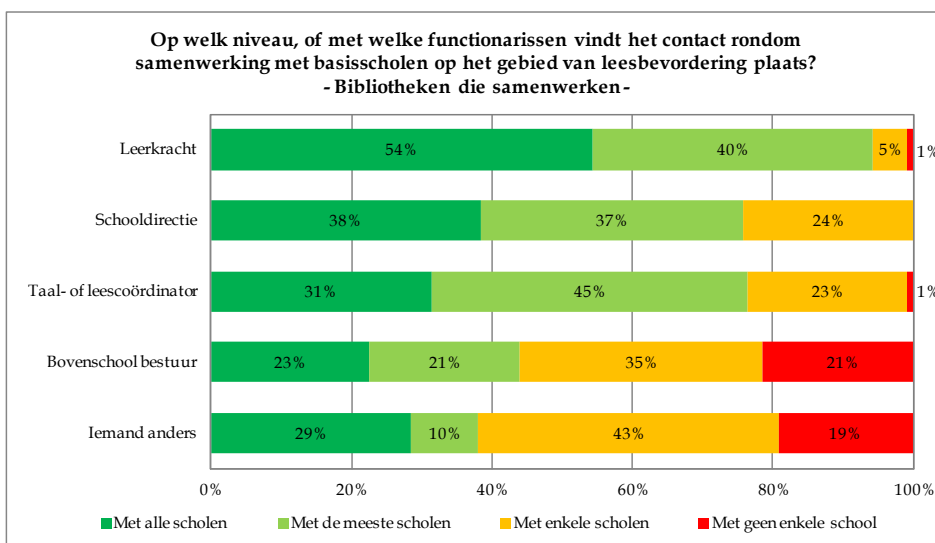
Producten en diensten op het gebied van leesbevordering	%
ADVIES	
Leerkrachten adviseren over boekengebruik bij de vakken taal en lezen	64%
Leerkrachten adviseren over begeleiding van individuele leerlingen	22%
Leerkrachten adviseren over boekengebruik bij zaakvakken (geschiedenis, aardrijkskunde, biologie)	38%
COLLECTIE	
Beschikbaar stellen van themacollecties	88%
Het verhuren van projectondersteunende collecties	82%
Klassikaal lenen in een (mobiele) vestiging	80%
Het aanbieden van een collectie voor specifieke groepen	61%
Het inrichten van een fysieke schoolbibliotheek	61%
Reserveren van boeken via een digitale bestelwijze	49%
Het beheren van een omvangrijke, gevarieerde, actuele collectie voor de basisschool	41%
ACTIVITEITEN	
Organiseren van activiteiten rond de Nationale voorleesdagen	99%
Organiseren van een voorleeswedstrijd	98%
Organiseren van activiteiten rond de Kinderboekenweek	97%
Workshops en/of trainingen voor leerkrachten	73%
Activiteiten uitvoeren in de lesgroepen	67%
Workshops geven aan ouders over lezen	64%
Organiseren van themabijeenkomsten in de bibliotheek	63%
Organiseren van activiteiten voor specifieke groepen	56%
In de schoolbibliotheek activiteiten organiseren voor leerlingen van de scholen waarmee wij samenwerken	28%
LEERLINGBEGELEIDING	
Stimuleren van het gebruik van de schoolbibliotheek door leerkrachten en leerlingen	44%
Leesbevorderingsactiviteiten nader afstemmen met de taal- en lesmethodes die gebruikt worden	28%
Leerlingen begeleiden in de schoolbibliotheek	25%
OVERIGE DIENSTEN	
Een bijdrage leveren aan informatieavonden voor ouders op de basisschool	82%
Een scholingsaanbod tot leescoördinator voor leerkrachten (Open Boek)	78%
Organiseren van leesbevorderingsprogramma's	77%
Een website met relevante informatie vanuit de bibliotheek	63%
Beheren van het boekenbudget	20%

5.3.7 Contact met basisscholen

In deze paragraaf gaan we nader in op het contact tussen de bibliotheken en de basisscholen. De resultaten zijn gebaseerd op 114 bibliotheken die hebben aangegeven dat zij op een of meer van de acht onderscheiden gebieden met basisscholen samenwerken (=98% van alle bibliotheken).

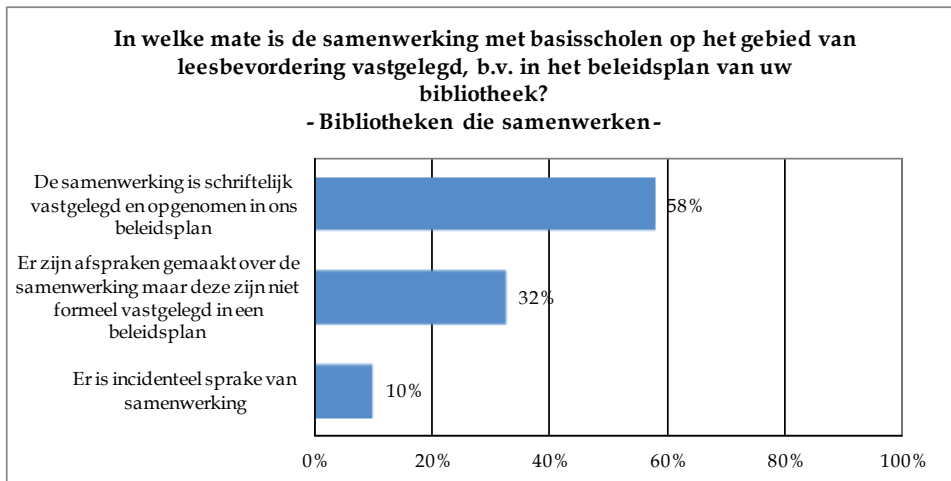
Een meerderheid van de bibliotheken (94%) heeft op alle scholen (54%) of op de meeste scholen (40%) waarmee ze samenwerken contact met een leerkracht op het gebied van leesbevordering.

Grafiek 16: Functionarissen waarmee contacten worden onderhouden

Van de in totaal 114 bibliotheken heeft meer dan de helft (58%) samenwerking met basisscholen op het gebied van leesbevordering schriftelijk vastgelegd en opgenomen in het eigen beleidsplan van de bibliotheek.

Grafiek 17: Mate waarin de samenwerking is vastgelegd

Vanuit 76% van de bibliotheken heeft de onderwijsspecialist contact met basisscholen op het gebied van leesbevordering, bij de helft (50%) van de bibliotheken is dit de leesconsulent.

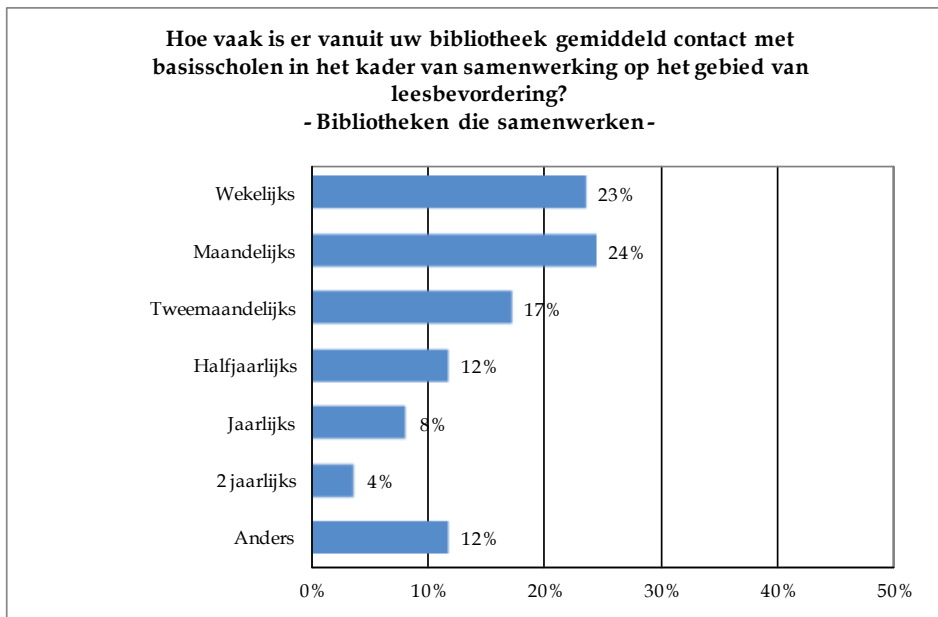
Grafiek 18: Functionarissen die contacten onderhouden

Vanuit circa een kwart (23%) van de bibliotheken is er wekelijks contact met basisscholen in het kader van de samenwerking op het gebied van leesbevordering, vanuit eveneens circa een kwart (24%) is er maandelijks contact.

Twaalf procent van de bibliotheken geeft een ander antwoord. Als belangrijkste antwoord wordt gegeven dat de contactfrequentie verschilt per school.

Grafiek 19: Frequentie waarmee contacten worden onderhouden

5.4 Mediawijsheid

5.4.1 Inleiding

In deze paragraaf worden de resultaten beschreven van de samenwerking van bibliotheken met basisscholen op het gebied van mediawijsheid. Omdat samenwerking op het gebied van 'mediawijsheid' in vergelijking met 'leesbevordering' zich nog in een beginstadium bevindt, is ervoor gekozen dit thema in 2012 in beperkte mate in het onderzoek te behandelen.

5.4.2 Samenwerkingsgebieden

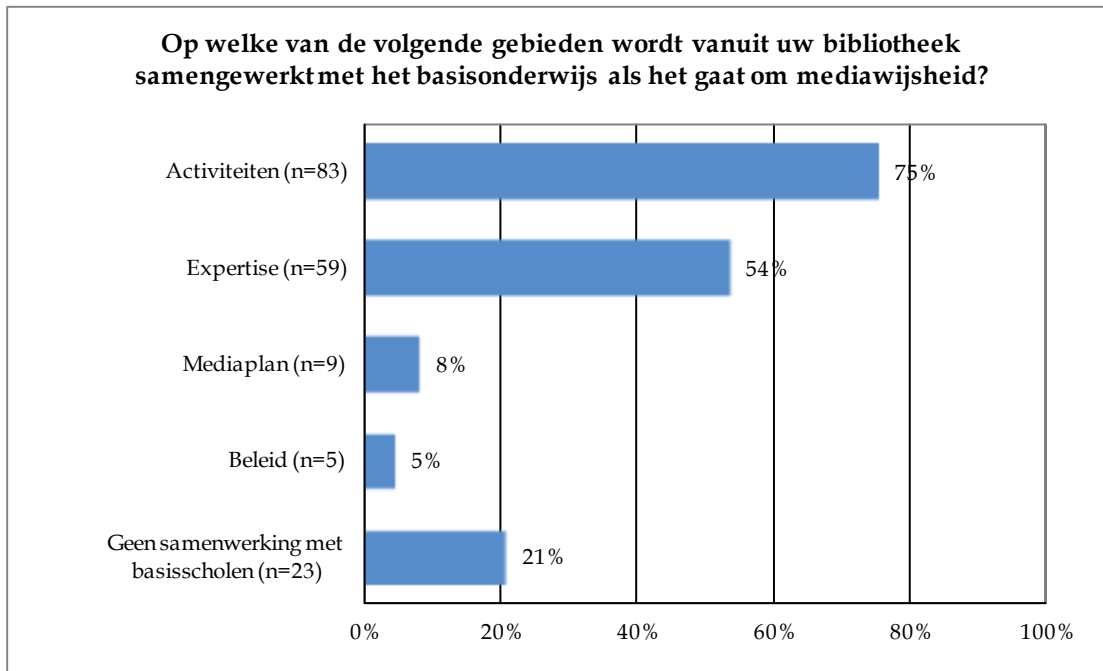
In deze paragraaf beschrijven we de resultaten ten aanzien van vier onderscheiden gebieden waarop bibliotheken en basisscholen samenwerken als het gaat om mediawijsheid.

Van alle bibliotheken werkt 79% (n=93) samen met basisscholen op het gebied van mediawijsheid.

Het vaakst werken bibliotheken samen met basisscholen op het gebied van 'activiteiten' (75%). Op de tweede plaats staat 'expertise' (54%).

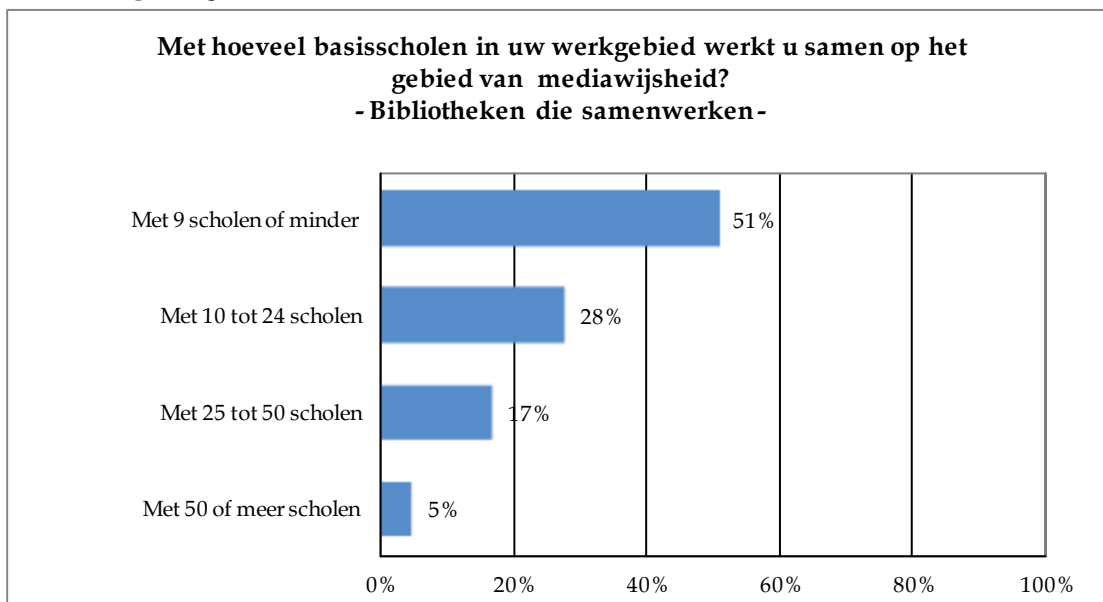
Een vijfde (21%) van de bibliotheken werkt niet samen met basisscholen op het gebied van mediawijsheid.

Grafiek 20: Gebieden waarop wordt samengewerkt op het gebied van mediawijsheid

De bibliotheken die samenwerken met basisscholen op het gebied van mediawijsheid doen dit met gemiddeld 15 scholen in hun werkgebied (voor leesbevordering bedraagt het gemiddelde 39 scholen). De helft van de bibliotheken (51%) werkt samen met minder dan 10 scholen.

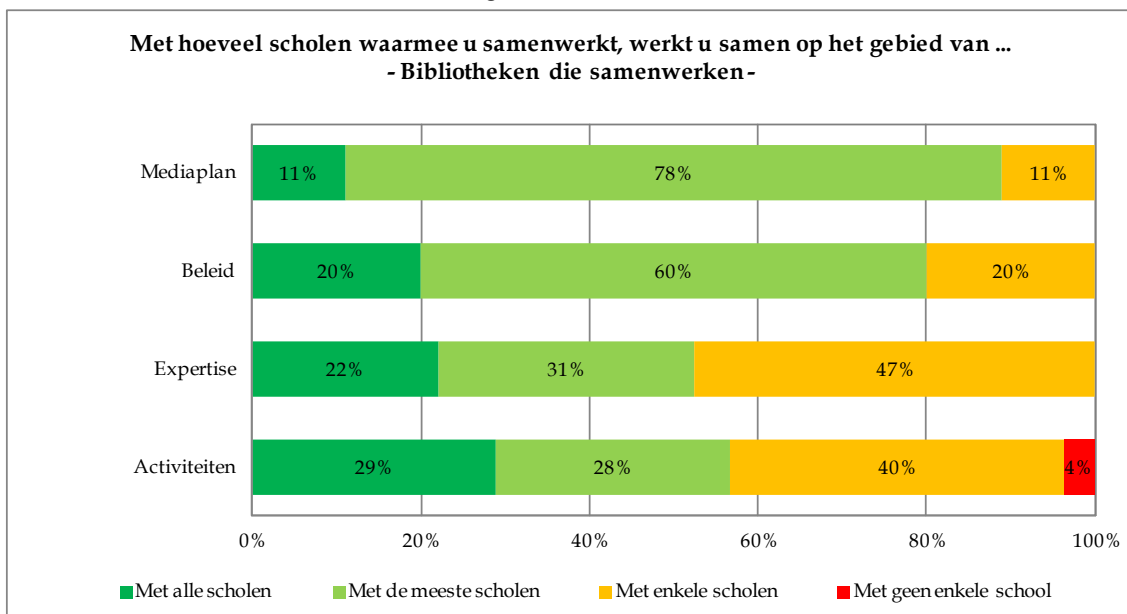
Grafiek 21: Opleidingsniveau

5.4.3 Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt op de samenwerkingsgebieden

We zien verder dat 89% van de bibliotheken (n=93) met alle (11%) of de meeste (78%) scholen waarmee ze een samenwerkingsverband hebben samenwerkt op het gebied van een mediaplan. 80% van de bibliotheken werkt met alle (20%) of de meeste (60%) scholen samen op beleidsmatig gebied. Op het gebied van activiteiten werkt 29% van de bibliotheken samen met alle scholen waarmee ze een samenwerkingsverband hebben op het gebied van mediawijsheid.

Grafiek 22: Aantal scholen waarmee wordt samengewerkt

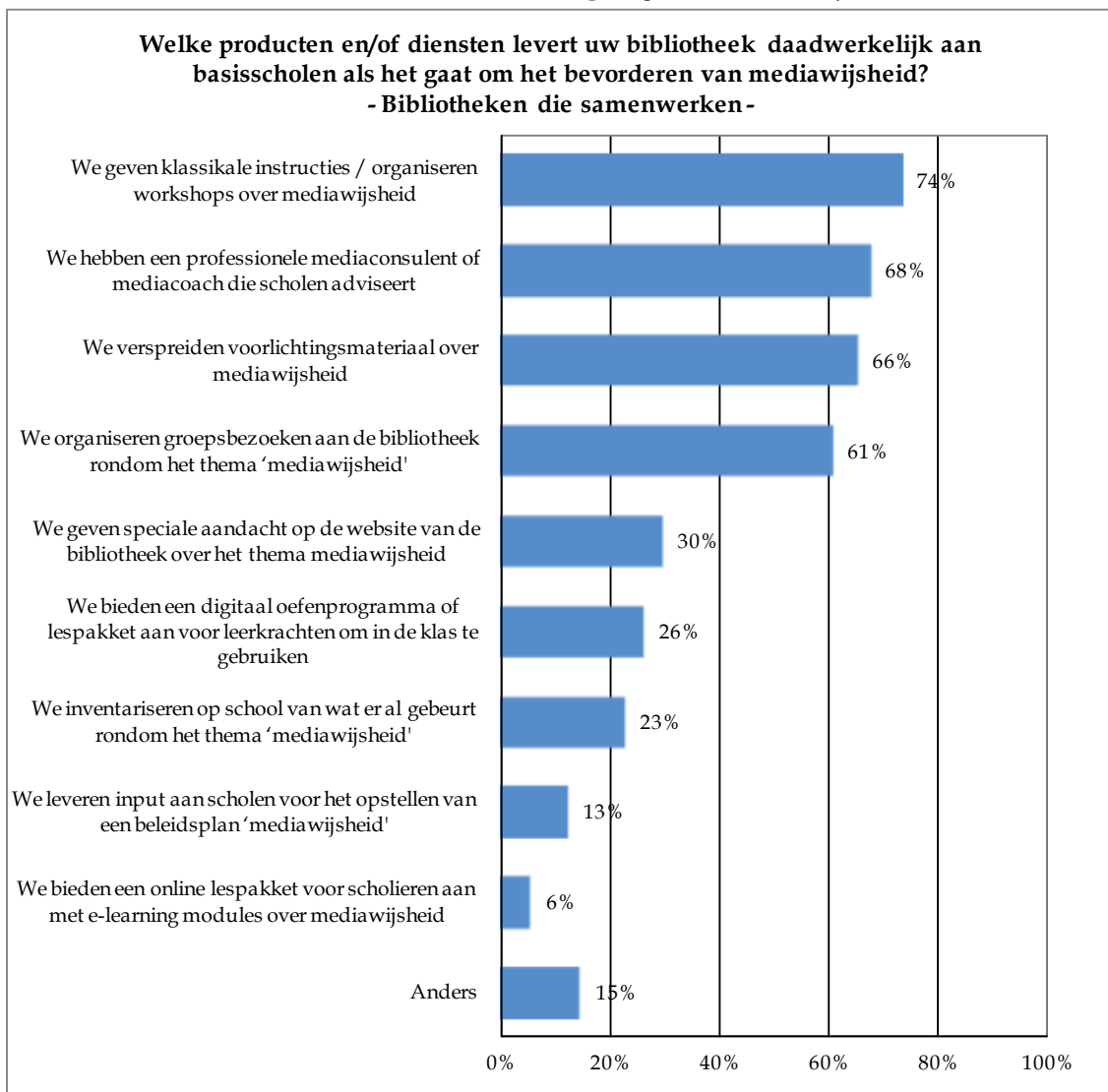

5.4.4 Producten en/of diensten

We hebben de bibliotheken gevraagd welke producten en diensten ze leveren aan basisscholen op het gebied van mediawijsheid.

We zien dat driekwart (74%) van de bibliotheken op het gebied van 'mediawijsheid' klassikale instructies geeft/workshops organiseert over mediawijsheid. Tweederde (68%) van de bibliotheken heeft een professionele mediaconsulent of een mediacoach die scholen adviseert, eveneens tweederde (66%) verspreidt voorlichtingsmateriaal over mediawijsheid.

Grafiek 23: Producten en diensten die de bibliotheek levert op het gebied van mediawijsheid

6 KENGETALLEN NAAR PROVINCIE

6.1 Inleiding

In deze paragraaf zetten we enkele kengetallen per provincie naast elkaar. Deze kengetallen dienen, als gevolg van de relatief kleine responsaantallen, met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

In de tabellen hebben we met **groen** de hoogste waarde aangegeven en met **rood** de laagste waarde.

6.2 Gebruik en bereik

In tabel 6 is het gebruik en bereik weergegeven van respectievelijk de samenwerking op het gebied van leesbevordering en de samenwerking op het gebied van mediawijsheid.

Leeswijzer:

- In de kolom Samenwerking Leesbevordering is aangegeven het % van de responderende bibliotheken in de betreffende provincie dat in hun werkgebied 'een' vorm van samenwerking heeft met basisscholen op het gebied van leesbevordering.
- In de kolom Bereik Leesbevordering is een schatting gegeven van het % scholen gerelateerd aan alle basisscholen binnen het werkgebied waarmee 'een' vorm van samenwerking bestaat op het gebied van leesbevordering.
- In de kolom Samenwerking Mediawijsheid is aangegeven het % van de responderende bibliotheken in de betreffende provincie dat in hun werkgebied 'een' vorm van samenwerking heeft met basisscholen op het gebied van mediawijsheid.
- In de kolom Bereik Mediawijsheid is een schatting gegeven van het % scholen gerelateerd aan alle basisscholen binnen het werkgebied waarmee 'een' vorm van samenwerking bestaat op het gebied van mediawijsheid.

Tabel 6 Samenwerking en bereik

Provincies	Benaderd	Respons	Samenwerking Leesbevordering	Bereik Leesbevordering	Samenwerking Mediawijsheid	Bereik Mediawijsheid
Groningen	9	5	100%	45%	100%	15%
Friesland	7	3	100%	51%	100%	14%
Drenthe	12	7	100%	65%	71%	16%
Overijssel	25	21	100%	71%	62%	21%
Gelderland	19	18	100%	67%	83%	19%
Flevoland	3	2	100%	100%	100%	4%
Utrecht	8	5	100%	74%	80%	17%
Noord-Holland	20	13	93%	74%	69%	30%
Zuid-Holland	28	14	100%	79%	64%	26%
Noord-Brabant	22	14	100%	67%	79%	22%
Zeeland	4	4	75%	60%	75%	10%
Limburg	14	10	100%	64%	80%	23%
Totaal	171	116	98%	69%	75%	21%

Landelijk gezien bereiken de bibliotheken 69% van de scholen binnen hun werkgebied waar het samenwerking betreft op het gebied van leesbevordering.

Het bereik is relatief hoog bij bibliotheken in de provincies Flevoland en Zuid-Holland en relatief laag bij bibliotheken in de provincie Groningen.

Landelijk gezien bereiken de bibliotheken 21% van de scholen binnen hun werkgebied waar het samenwerking betreft op het gebied van mediawijsheid.

Het bereik is relatief hoog bij bibliotheken in de provincie Noord-Holland en relatief laag bij bibliotheken in de provincie Flevoland.

6.3 Kengetallen leesbevordering

In tabel 7 worden enkele indicatoren weergegeven met betrekking tot de intensiteit van de samenwerking op het gebied van leesbevordering.

Tabel 7 Intensiteit samenwerking

Provincies	Samenwerking schriftelijk vastgelegd	Minimaal maandelijks contact	Budget beschikbaar
Groningen	20%	60%	60%
Friesland	67%	100%	67%
Drenthe	43%	58%	86%
Overijssel	48%	43%	76%
Gelderland	89%	39%	73%
Flevoland	50%	0%	100%
Utrecht	60%	0%	60%
Noord-Holland	58%	75%	91%
Zuid-Holland	73%	54%	73%
Noord-Brabant	36%	35%	71%
Zeeland	67%	0%	100%
Limburg	60%	70%	90%
Totaal	58%	47%	78%

Landelijk gezien heeft 58% van de bibliotheken de samenwerking met basisscholen op het gebied van leesbevordering schriftelijk vastgelegd.

Relatief hoog scoren ten aanzien van dit aspect de bibliotheken in Gelderland; relatief laag scoren de bibliotheken in de provincie Groningen.

Landelijk gezien heeft 47% van de bibliotheken minimaal maandelijks contact met basisscholen op het gebied van leesbevordering.

Relatief hoog scoren ten aanzien van dit aspect de bibliotheken in Friesland; laag scoren de bibliotheken in de provincies Flevoland, Utrecht en Zeeland.

Landelijk gezien heeft 78% van de bibliotheken budget beschikbaar om te investeren in de samenwerking met basisscholen op het gebied van leesbevordering.

Relatief hoog scoren ten aanzien van dit aspect de bibliotheken in Flevoland en Zeeland; relatief laag scoren de bibliotheken in de provincies Groningen en Utrecht.

In tabel 8 wordt het per 'bouwsteen' het % bibliotheken weergegeven dat samenwerkt met basisscholen op het gebied van leesbevordering.

Tabel 8 Bouwstenen samenwerking

Samenwerking leesbevordering	Beleidsmatig gebied	Expertise	Collectie	Leesplan	Activiteiten	Monitor	Logistiek	Marketing en communicatie	Gemiddelde
Groningen	40%	100%	60%	60%	80%	60%	20%	40%	58%
Friesland	0%	100%	100%	0%	100%	33%	67%	67%	58%
Drenthe	57%	86%	100%	57%	71%	86%	57%	57%	71%
Overijssel	14%	71%	76%	38%	81%	48%	29%	19%	47%
Gelderland	28%	61%	67%	44%	89%	50%	17%	22%	47%
Flevoland	100%	100%	100%	100%	100%	100%	50%	50%	88%
Utrecht	20%	40%	40%	40%	100%	40%	20%	20%	40%
Noord Holland	31%	92%	69%	31%	100%	46%	23%	15%	51%
Zuid Holland	36%	86%	71%	43%	79%	29%	7%	36%	48%
Noord-Brabant	36%	93%	100%	57%	100%	57%	43%	50%	67%
Zeeland	50%	75%	75%	75%	75%	75%	50%	75%	69%
Limburg	50%	90%	80%	80%	100%	90%	40%	30%	70%
Totaal	33%	80%	77%	48%	89%	54%	29%	33%	58%

Het beeld voor wat betreft de inzet van 'bouwstenen' varieert sterk van provincie tot provincie. Boven gemiddeld over de hele linie van 'bouwstenen' scoren de bibliotheken in de provincies Drenthe, Flevoland, Noord-Brabant, Zeeland en Limburg. Onder gemiddeld over de hele linie van 'bouwstenen' scoren de bibliotheken in de provincies Overijssel, Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland.

6.4 Kengetallen mediawijsheid

In tabel 9 wordt het per 'bouwsteen' het % bibliotheken weergegeven dat samenwerkt met basisscholen op het gebied van mediawijsheid.

Tabel 9 Bouwstenen samenwerking

Samenwerking mediawijsheid	Beleidsmatig	Expertise	Mediaplan	Activiteiten	Gemiddelde
Groningen	0%	80%	0%	100%	45%
Friesland	0%	100%	0%	100%	50%
Drenthe	0%	50%	17%	83%	38%
Overijssel	10%	33%	10%	57%	28%
Gelderland	0%	50%	0%	78%	32%
Flevoland	50%	100%	0%	100%	63%
Utrecht	0%	60%	0%	60%	30%
Noord Holland	0%	70%	20%	90%	45%
Zuid Holland	8%	42%	8%	75%	33%
Noord-Brabant	0%	57%	7%	79%	36%
Zeeland	25%	75%	25%	75%	50%
Limburg	0%	50%	10%	70%	33%
Totaal	5%	54%	8%	75%	36%

Het beeld voor wat betreft de inzet van 'bouwstenen' varieert sterk van provincie tot provincie. Boven gemiddeld over de hele linie van 'bouwstenen' scoren de bibliotheken in de provincies Friesland, Flevoland en Zeeland.

Onder gemiddeld over de hele linie van 'bouwstenen' scoren de bibliotheken in de provincies Overijssel en Utrecht.